

КВАНТОВ ПРЕХОД

**В ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА БОЖИЯТА ВОЛЯ Е СИЛАТА
НА ЧОВЕШКАТА ДУША**

www.kvantov-prehod.org

излиза 1 път в месеца

**АБОНАМЕНТНА
КАМПАНИЯ за 2021 г.!**

За вестник **КВАНТОВ
ПРЕХОД**

каталожен №618

можете да се абонирате чрез
фирма **Δ "Доби прес" ЕООД**
(тел. 02/963-30-81; 02/963-30-82)
или на сайта

www.dobipress.bg

Вестникът ще ви бъде доставен
във Вашия дом или офис по
куриер.

Абонамент

за 3 месеца- 3.00 лв. ;

за 6 месеца- 6.00 лв. ;

за 12 месеца - 12.00 лв.

За контакт: 0887/081 959

E-mail: kvantov_prehod@dir.bg

От Редколегията

Николай Малинов, Председател
на ПП „Възраждане на Отечеството“:

Служебното правителство продължава пагубната русофобска политика на България

На 23 август 2021 г., среща на високо равнище
в Киев учреди Международна кримска платформа,
чиято цел е да координира усилията на държавите,
които настояват за връщане на Кримския полуостров
на Украйна.

Представителите на 46 държави и организации
приеха декларация, която обяви Русия за държава

На стр. 5

Проф. д-р Боян Дуранкев:

Има ли ум и мъдрост в тази страна?

**САЩ търпи фиаско в
Афганистан; демокрацията -
в България**

САЩ търпи фиаско в Афганистан; демокрацията
- в България.

Второ НС не може да състави правителство.
Планът за възстановяване и устойчивост на
България хвана мухъл, но не заминава в ЕС. Актуализацията на бюджета е последна грижа.

Втори път Митов отказва мандат.

На стр. 8

Проф. д-р ист. Нако Стефанов:

РАЖДА ЛИ СЕ НОВИЯТ „ДЪО ГОЛ“?

Генерал Дидие Тозен:

**„Франция трябва да
излезе от НАТО и да
създаде нов съюз с
Русия“**

Определени процеси в една от ключовите страни
на Европа – Франция, вървят в посока, която

На стр. 2-3

На 6 септември България отбелязва Деня на
Съединението на Княжество България с Източна
Румелия. Предисторията на тази важна за нас
дата започва на 3 март 1878 г. с подписването на

Съединението на България – урок, който показва на българите, че силата им е в единството

Санстефанският мирен договор между Русия и Турция. Според него освободената от 5-вековния османски гнет България става „автономно княжество с християнско правителство и народна милиция“. Границите ѝ обграждат териториите на българската Екзархия, призната като църковно самостоятелна от Високата порта – с обширни земи, населени с етнически българи. Договорът е временен, а действието му е в сила едва 4 месеца – до юли

1878 г., когато е подписан Берлинският договор. Куриоз, но в Берлин, както и преди, в Сан Стефано, няма български представители. България разчита на добрата воля на Великите сили, всяка от които преследва свои интереси.

Берлинският конгрес разделя Санстефанска България на части – Княжество България, Източна

На стр. 4

С Независимостта захвърляме последните духовни и юридически фесове

Премиерът Александър Малинов посреща княз Фердинанд I на яхтата „Хан Крум“ край Русе в нощта срещу 22 септември 1908 г. Всички заедно поемат към Велико Търново. Царският влак, в който пътуват държавниците, прави почивка

С проф. Андрей Пантев
разговаря Георги Гюзелов

по маршрута си на гара Две могили. Там Малинов написва манифеста за независимостта, под който се подписват Фердинанд и министрите.

На стр. 4

Ражда ли се НОВИЯТ „Дьо Гол“?

Генерал Дидие Тозен: „Франция трябва да излезе от НАТО и да създаде нов съюз с Русия“

От стр. 1

определено предизвиква безпокойство в доминиращите днес ЕС и Западна Европа глобалистко-неолиберални сили. У нас „свободните“ средства за масова информация не обичат да „тревожат“ българската общественост с такива новини.

Затова ги отминават с презрително мълчание. Ето защо навярно е нужно да се повдигне, макар и мъничко“ завесата за някои от гореспоменатите процеси...

Нека да започнем с едно събитие, което съвсем мимоходом бе споменато у нас. Става дума за призива от 27 април 2021 година, който подписаха по инициатива на Жан-Пиер Фабре-Бернадак, офицер от кариерата и редактор на уебсайта „Place Armes“, около двадесет генерали, сто висши офицери и повече от хиляда други военносслужещи. В този призив те говореха за връщане на честта и дълга в редиците на политическата класа. В частност се отбелязва:

„Господин президент, дами и господа, членове на правителството, госпожи и господа,

Настъпни решителен час, Франция е в опасност, тя е в смъртна опасност. Ние, които дори в пенсия оставаме войници на Франция, не можем да останем безразлични към съдбата на нашата красива страна при сегашните условия.

Нашите трицветни знамена не са просто парче плат, те символизират вековните традиции на онези, които независимо от цвета на кожата и вярата са служили на Франция и са дали живота си за това. Думите „Чест и отечество“ са изписани на тези знамена със златни букви. Днес обаче нашата чест изисква да осъдим краха на родината си.

- Крах, който, използвайки антирасистка реторика, всъщност преследва една-единствена цел: да накара хората на нашата земя да изпитват недоволство и може би дори омраза. Омраза между различни етнически общности и други общности....

- Крах, който, използвайки идеологията на ислямизма и присъствието на младежки банди в предградията, води до отделянето от страната на много от нейните части (общности) и превръщането им в територии, които се подчиняват на своите средновековни обичаи, противно на нашата конституция. Междувременно, според нашите закони, всеки французин, независимо от неговата вяра или неверие, навсякъде във Франция трябва да се чувства като у дома си; не може и не трябва да съществува град или регион, където законите на републиката не се прилагат.

- Крах, при който омразата надделява над братството по време на демонстрации, когато властите използват полиция като наемни войници и изкупителни жертви в борбата срещу собствените си френски съграждани в жълти жилетки, дошли да изразят отчаянието си. Същото се случва, когато маскирани обират магазини и заплашват органите на реда в сянката на тази борба. Припомняме на властите: силите на реда действат само в рамките на директиви, понякога много противоречиви, които вие, лидерите, давате....

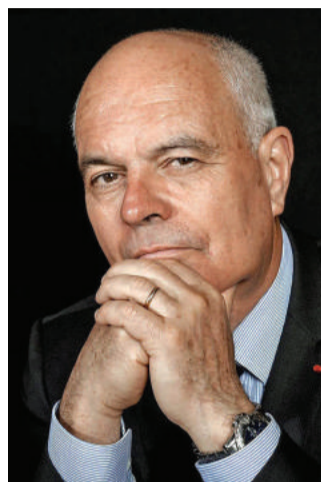
Следователно е абсолютно задължително тези, които управляват страната ни, да намерят смелостта да премахнат тези опасности. За целта често би било достатъчно безкомпромисно прилагане на вече съществуващи закони. Не забравяйте, че като нас, преобладаващото мнозинство от нашите съграждани са шокирани от вашата нерешителност и престъпно мълчание.

От друга страна, ако нищо не се предприеме, тази разпуснатост неумолимо ще се разпространи в обществото, което в крайна сметка ще доведе до експлозия и намеса на действащата армия, която ще поеме опасна мисия да защити нашите цивилизационни ценности и да защити сънародниците си в страната.

Както виждаме, няма време за забавяне, иначе утре гражданската война ще сложи край на този на-

Генерал Шарл дьо Гол

Генерал Дидие Тозен

растващ хаос и броят на смъртните случаи, за които ще бъдете отговорни, ще започне да се брои в хиляди.“ (вж. Valeurs actuelles/Действителните ценности/, «Pour un retour de l'honneur de nos gouvernants»: 20 généraux appellent Macron à défendre le patriotisme/“За връщане на честта на нашите управници”: 20 генерали призовават Макрон да защитава патриотизма/, в <https://www.valeursactuelles.com/politique/pour-un-retour-de-lhonneur-de-nos-gouvernants-20-generaux-appellent-macron-a-defendre-le-patriotisme/>, последно влизане 21.07.2021).

В отговор на този призив правителството на френския президент Еманюел Макрон осъди писмото на генералите, сравнявайки го с неуспешния преврат на френската армия в Алжир през 1961 г., причинен от решението на тогавашния френски лидер Шарл дьо Гол да предостави независимост на африканската държава. Генерал François Gérard Marie Lecointre, началник на щаба на френските въоръжени сили, заяви, че авторите на писмото следва да очакват дисциплинарна проверка. Командването обмисля вариант с по-строг наказание за висши офицери и по-малко строго - за младши офицери. Пенсионирани генерали, подписали писмото, ще бъдат наказани с лишаване от военно звание.

Реакцията на този отговор бе ново послание на група активно действащи френски военносслужещи. Последните подкрепиха отвореното писмо, написано от пенсионирани генерали и офицери до властите на републиката с предупреждение за гражданска война. В новото послание се отбелязва, че „С тях/генералите и офицерите от резерва – б.м. Н.С./ се отнасят като с бунтовници, когато единственият им грях е любовта към родината“. (Вж. [Exclusif] Signez la nouvelle tribune des militaires/[Извънредно] Подпишете новия военен форум/ в <https://www.valeursactuelles.com/societe/exclusif-signez-la-nouvelle-tribune-des-militaires/>, последно влизане 21.07.2021).

Събитията във Франция през призмата на възраждане на легендата „Дьо Гол“

През 2020 год. във Франция, въпреки кризата COVID-19, бе особено отбелязана личността на генерал Шарл дьо Гол. За това имаше поне три повода: 130 години от неговото раждане, 50-та годишнина от неговата кончина и 80-та годишнина от „възвизането от 18 юни 1940 година“/На 18 юни 1940 год., четири дни преди подписването на т. нар. Второ Компьенско примирие от последното правителство на Третата република, а всъщност на капитулацията на Франция пред Хитлер, генерал Шарл дьо Гол по Лондонското радио призова своите сънародници да продължат борбата срещу нацистка Германия./

Нужно е да се подчертае, че още приживе дьо Гол се радва на рекордно висока обществена подкрепа, до която никой следващ президент на Франция не се

доближава. Въпреки това, степента на неговата популярност варира значително в различните етапи на неговия живот в различни обществено-политически групи. (Вж. Duhamel /Дюамел/. A. Le général de Gaulle et l'opinion // Academie Sciences Morales et Politiques. Institut de France. 01.11.2020., в <https://www.academie-sciencesmoralesetpolitiques.fr/2020/11/01/5-novembre-2018-alain-duhamel-le-general-de-gaulle-et-l-opinion/>, последно влизане 05.05.2021).

Литературата, посветена на генерала, отдавна е придобила огромен мащаб и продължава да расте всяка година. През юбилейната 2020 година тя е попълнена с рекорден брой публикации - десетки книги и стотици, ако не и хиляди, статии в списания и вестници. Въпреки разнообразието на мнения в тази литература общият мотив е признаването не само на огромната роля на дьо Гол във френската история, но и на феноменалната привлекателност, която неговият образ е придобил в съзнанието на французите в момента.

„В регистъра на националната ни памет той непрекъснато води пред Наполеон, Луи XIV и всички останали“ – потвърждава през 2020 година председателят на междууниверситетската комисия по парламентарна и политическа история, професор Жан Гариг. Причината според него е, че „митът за дьо Гол“ съчетава образите на спасител, мъдър законодател, обединител, пророк и от тази гледна точка няма аналози във френското минало. (Вж. Garrigues J. Jean Garrigues: Pourquoi les Français aiment tant Charles de Gaulle // Le Figaro. 09.11.2020., в <https://www.lefigaro.fr/voix/histoire/jean-garrigues-pourquoi-les-francais-aiment-tant-charles-de-gaulle-20201109>, последно влизане 05.05.2021).

„Във Франция днес дьо Гол е навсякъде“, казва британският професор Джулиан Джаксън, автор на почти 1000-странична биография на генерала, публикувана през 2019 г. (вж. Jackson J. De Gaulle. Une certaine idée de la France. Paris. 2019. Introduction). На практика, както се отбелязва от редица други автори генерал дьо Гол вече не принадлежи на историята, той стана френска носталгия. В това отношение феномена «връщането на генерал Шарл дьо Гол», «легендата дьо Гол» в днешна Франция си прилича с явленията «Сталин», «с връщането на Сталин» в Русия днес. В този смисъл думите, които се приписват на генерал дьо Гол, че са казани по отношение на Йосиф Висарионович, а именно «Сталин не е останал в миналото - той се е разтворил в бъдещето», са валидни сега и за самия генерал Шарл дьо Гол.

Трябва да се отбележи, че дьо Гол „се бори през целия си живот: с германските окупатори, но и с Генералния щаб на Франция, изпаднал в склероза през 1940 год., както и с поразенческите чиновници; до самия край на войната той се бори със съюзниците в антихитлеристката коалиция; след освобождението от нацистката окупация с „политиците“ и започвайки през 1958 г. отново с тях“; по време на живота си „той е бил повече от критикуван – той е нападан, охулван, правят се опити да го убият“ (Roussel E. De Gaulle, monument français. Paris, 2020, p. 9-10).

Френският лидер не само предизвиква ожесточената омраза от страна на Виши и антипатията на англичаните и американците, но се сблъсква и с предпазливостта и откровените пречки в собствените си редици. След като напуска следвоенното Временно правителство и създава опозиционния Съюз на френския народ, освободителят е лишен от военни почести и е подложен на унизителна критика, тъй като наричат «фашистко», създаденото от него алтернативно на традиционните партии движение През всичките години на Четвъртата република той никога не е имал възможност да говори по френското радио.

Когато идва на власт през 1958 година дьо Гол успява да изведе Франция от дълбоката криза, в която

елитите и системата на Четвъртата република я потопяват. С минимални, макар и болезнени в хуманитарен смисъл загуби той осъществява деколонизацията на зависимите от Франция страни и народи. Разработва конституцията, която е в сила и до днес, като по този начин въвежда вътрешнополитическия процес в стабилен режим на работа. Съумява чрез излизането от военната организация на НАТО, както и чрез създаване на ядрена основа за въоръжените сили на страната да осигури военно-стратегическата независимост на Франция. Той формира разклонена система за социална защита. 11-те години на неговото президентство – 1958-1969 год., преминават под знака на ускорено развитие в различни области.

Дьо Гол не е теоретик и не оставя систематично изложение на своите политико-идейни възгледи. Но неговото политическо наследство във вид на речи, изказвания аудиозаписи, масив от писма, мемоари на съвременници, разсекретени архивни материали и други, е пронизана от мисли, които формират устойчива политическа философия с отчетливо очертани ключови идеи и действия. Тази философия е базирана на ясни принципи.

Следва да изложим някои от ключовите политически идеи на генерал Шарл дьо Гол в сферата на международните отношения и геополитиката, чиято актуалност е жива и днес. Става дума преди всичко за две такива концептуални идеи и съответно политики, които генералът се стреми да осъществи, а именно:

- На 23 ноември 1959 година френският президент Шарл дьо Гол изнася своята знаменита реч, определяща до днес една тенденция на оригиналност на френската външна политика. Именно в тази реч дьо Гол излиза със своята концепция за **«Европа от Атлантическия океан до Урал»**. Интересното в случая е, това че той не разглежда Великобритания като част от Европа. Но определено включва «Руския свят» в тогавашния му формат – СССР, в геополитическия и геоикономическия феномен «Голяма Европа». Казано по друг начин генералът се отнася скептично към «Англо-саксонския свят» - Великобритания, САЩ, Канада, Австралия и т.н. Според него именно в резултат на доминацията на англоамериканците /Западна/ Европа губи значението си след Втората световна война като самостоятелен глобален фактор. Възраждането на /Западна/ Европа като автономен «глобален играч» той вижда в съюза с Германия, с която Франция воюва в две световни войни. Конкретен израз на това стратегическо виждане на дьо Гол става излизането на Франция от военната организация на НАТО, макар че тя остава в политическия блок на същата тази организация;

- Друга важна концепция на генерал дьо Гол пряко свързана с горната идея за «Европа от Атлантика до Урал» засяга европейската интеграция като стратегия за формиране на силна /Западна/ Европа начело с Франция и Германия. По времето, когато Шарл дьо Гол е избран за френски президент, процесите на /западно/ европейска интеграция вече са стартирали. Шарл дьо Гол обявява своя проект за общоевропейско строителство през 1960 година. През 1961 г., след две срещи на шефовете на «шестицата» - Белгия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Германия и Франция, е създадена политическа комисия за изработване на конкретни споразумения, оглавявана от К. Фуше, близък сътрудник на генерала. До април 1962 год. комисията разработва три възможни плана за интеграция въз основа на разпоредбите на концепцията на дьо Гол, които последователно се отхвърлят от другите европейски страни, застъпващи тезата за укрепване на наднационалните структури. Тази тяхна теза се сблъсква с идеята на генерал дьо Гол за **«Европа на отечествата»**. Но така или иначе благодарение на генерала и Франция тенденцията на «Наднационална Европа» е забавена поне с 10 години. След оттеглянето на генерал Шарл дьо Гол, обаче, тази тенденция взема отново връх. Идеята за «Европа на отечествата» остава, но по-скоро като мечта за немалка част от европейските народи. Докато плановете за «Наднационална Европа» се превръща в доминиращ курс на действие, постепенно «обогатяващ» се с различни понякога доста противоречиви други политики и практики такива като «мултикултурализма», единната валута, «Европа на регионите», та даже ювенална юстиция и Истанбулска конвенция.

Когато говорим за генерал Шарл дьо Гол и неговите възгледи, стратегии и политики, особено тези свързани с международните отношения и геополитиката, не може да не споменем за неговото виждане за «Руския свят», който в онзи момент е във формата СССР. За генерала мечтата за това /Западна/ Европа да си възвърне загубената след Втората световна война глобална геополитическа субектност е възможна само ако тя се освободи от англо-американската доминация, осъществявана главно чрез такъв военно-политически инструмент като НАТО.

Като ключов фактор за глобалния геополитически Ренесанс на Европа генералът разглежда именно СССР/Русия/. За него само «Руският свят» може да осигури нужния баланс срещу глобалната доминация на англо-саксите. В този план следва да се разглеждат неговите идеи за «Голяма Европа», включваща СССР и за «Европа от Атлантика до Урал». Вруслото на същия е и неговия външнополитически курс за излизане на Франция от военната организация на блока НАТО.

Новият генерал дьо Гол – генерал Дидие Тозен

На фона на написаното дотук следва да се разбира феноменът на генерал-майор/Général de division/ Дидие Тозен/Didier Tauzin/. Генерал Тозен не е щабен, а боен генерал от сухопътните сили на Франция. Роден е на 24 септември в Дакар. В своята военна кариера преминава през различни изпитания. В периода 1992-94 год. е командир на първи парашутен полк на морската пехота, който е бойна част на специалните сили на Франция. Само това навярно е достатъчно за да се разбере какъв човек е генерал Дидие Тозен.

Той участва в конфликта в Руанда. Същият е наричан още Гражданската война в Руанда (1990-1994 год.) между поддръжници на президента Ювенал Хабьяриман и бунтовниците от Руандийския патриотичен фронт (РПФ). Конфликтът започва на 1 октомври 1990 г. с нахлуването на войските на РПФ в страната и официално приключва на 4 август 1993 г. с подписването на споразуменията от Аруша. Най-характерното за тази война е геноцида - избиването на руандийския етнос тутси от местните хуту от 6 април до 18 юли 1994 год. Това става по заповед на правителството на хуту. В хода на тези събития, според различни оценки, са загинали от 500 000 до 1 100 000 души. Общият брой на жертвите възлиза на 20 процента от общото население на страната. Геноцидът беше планиран от политическия елит в Руанда и пряко извършен от армията, жандармерията, както и различни неправителствени групировки и банди. В частност Франция и нейните военни части са обвинявани в това, че са поддържали правителството като по този начин са съдействали за геноцида. В отговор на тези обвинения, изразени в т.нар. заключения на «Commission Mucyo», създадена от Пол Кагаме, за да се установи естеството на френското участие в геноцида през 1994 год. генерал Тозен излиза с две книги. Първата е озаглавена „Rwanda: je demande justice pour la France et ses soldats“/Руанда: Искам справедливост за Франция и нейните войници“. Втората е „La Haine à nos trousses de Kigali à Paris / Омразата следва по петите ни от Кигали до Париж/.

След като е изпратен в резерва генерал Тозен се включва в политиката. През 2012 и 2013 год. участва в движението срещу хомосексуалните бракове, за което е обвиняван в антидемократични прояви. През февруари 2016 г. става известен с това, че изразява съжаление за ареста на генерал Кристиан Пикемал, участвал в демонстрация в Кале срещу „ислямизацията“ на Европа. В тази връзка заявява, че „във Франция тези, които палят пожари, са оставени на покойствие, а преследват тези, които се опитват да ги гасят.“(Le Figaro «Affaire Piquemal: l'armée, entre solidarité et légalisme» [archive], le 11 février 2016).

През януари 2015 год. генерал Тозет публикува политическия манифест-книга „Rebâtir la France“/Да преустроим Франция/. Предложенията му в манифеста-книга говорят за необходимостта от „основен ремонт на политиката като услуга на човека и на гражданите“. Икономиката, образованието, медицината и всички човешки дейности следва да бъдат постепенно заменени в услуга на човека и обществото/Вж. „Rebâtir la France, Mon engagement pour le quinquennat 2017-2022“, Paris, Mareuil, 2017, 110 p., ISBN 978-2-37254-053-7). Книгата се продава в над 10 000 екземпляра,

което се смята за нещо изключително за политическо есе. На основата на идеите, споделени в този манифест Дидие Тозен създава обществена организация под названието „Да преустроим Франция“. Не следва да се забравя, че през 2017 година той прави опит да участва в изборите за президент, но не набира необходимия брой поддръжници за да бъде включен сред кандидатите за надпревара за президентския пост. Но генералът не се е отказал от стремежите си и смята да се кандидатира отново на следващите президентски избори.

За нас е важно да разберем с какви възвания към френското общество се обръща генералът предвид предстоящите през 2022 год. президентски избори. Генералът смята, че Франция е загубила суверенитета си - дипломатически, военен и продълствен. Тозен, обаче, вярва във възможността за преустройство на Франция и възстановяване на държавата.

Политикът вижда изход от тази ситуация в провеждането на народен референдум с цел Франция да напусне НАТО. Следващата стъпка, по негово мнение, трябва да бъде превръщането на Европейския съюз в Европейска конфедерация, включваща и Русия. Тозен вижда в Русия сила, способна да подкрепи Европа да се освободи от гнета на нагласите, наложени от съществуващите блокове.

В едно от интервютата, попитан с какви проблеми се сблъскват Франция и Европа днес, Тозен заявява следното: „След смъртта на генерал дьо Гол политиката попадна в ръцете на тези, които сам дьо Гол нарича „гибелната система на партиите“. Това е някаква олигархическа форма на политика, която е завладяла властта. Тези хора се държат като големи феодални господари, които преди време са посягали на суверенитета на краля, а сега - на суверенитета на нацията и използват властта си само за кариерни цели. Междувременно политиката съществува, за да служи на Франция, французите и човечеството като цяло, а не за да я използват. Това е основното предизвикателство, защото всичко се манипулира от тази „партийна система“. Попитано ли беше нашето мнение за имигрантите? Не! Кога изобщо ни питаха за имиграцията? Никога! Някой, който се интересува от нашето мнение за „независимостта“ на Европейската централна банка, която сега взема решения независимо от мнението на държавите - основатели на банката? Никой! И има много подобни примери. Следователно основната задача е да се възстанови истинската демокрация и, ще кажа повече, истинският народен суверенитет. Необходимо е да се насочи изграждането на Европа по правилния път, да се промени коренно всичко, което се прави днес.“(вж. https://www.stoletie.ru/rossiya_i_mir/perestrojka_vo_francii_357.htm).

Вместо заключение

Събитията във Франция – бунта на отчаяните, т.е. на жълтите жилетки, обръщението на генералите и офицерите от резерва до президента Еманюел Макрон и политическия елит на Франция с предупреждението за опасността от Гражданска война, «връщането на легендата Генерал дьо Гол», появата на хора като генерал Дидие Тозен, желаещи да възродят ключови идеи и политики от епохата на дьо Гол свидетелстват за нещо много важно.

Във френското общество кипи гняв от наложената от кръговете на глобалната олигархия неолиберална парадигма. Тя удря по най-ценното за отделната личност и обществото като цяло – обичта към децата и семейството – отричани чрез ювеналната юстиция, чрез скритото в текстовете на Истанбулската конвенция; по любовта към родното и родината – заклеймявани чрез формулите на мултикултурализма и идеите за краха на националната държава и създаването на ненационални глобални структури, които да управляват света; по мира и покойствието в Европа и света – чрез демонизация на Русия и Китай, чрез създаване на ново разделение на европейския континент, чрез нови студени и хибридни войни.

Този гняв обзема все по-голяма част от френското общество – социалните кръгове на онеправданите, работническа класа, т.нар. „средна класа“, професионални групи като военните и други. Франция става „лакмусовата хартия“ на Европа, където най-ярко се проявява съпротивата срещу разрушителната сила на глобалисткия неолиберализъм. От това дали ще успее борбата на народите срещу тази разрушителна сила ще зависи дали за човечеството ще има утreden ден.

Съединението на България – урок, който показва на българите, че силата им е в единството

От стр. 1

Румелия, която става автономна област под властта на султана, и Македония, Одринска Тракия и Родопите, върнати на Османската империя. Връзките между разделените български области обаче продължават. Особено активни са те между Княжество България и Източна Румелия.

Българският таен централен революционен комитет, 1885 година.

От ляво на дясно: Коста Паница, Иван Стоянович, Захарий Стоянов, Иван Андонов и Димитър Ризов.

Бунтът започва на 2 септември 1885 г. в Панагюрище с изстрели и иккове „Долу Румелия, да живее Съединението“. Инициаторите са арестувани, но 2 хиляди души обсаждат околийското управление и властите са принудени да освободят задържаните. Бунтът се разраства. На 5 септември генерал-губернаторът на Източна Румелия Гаврил Кръстевич свиква спешно заседание. На заседанието е взето решение, каквото и да става Цариград да не бъде информиран. Военните застават на страната на надигналия глава народ. От името на революционния комитет Захари Стоянов и друг член на комитета – Иван Андонов, заявяват на генерал-губернатора Гаврил Кръстевич, че е свален от власт. Прочетено възвание, обявяващо съединението на Южна и Северна България под скиптъра на българския княз Александър I. Създава се временно правителство начело с Георги Странски, което да управлява до идването на княза.

Новината за Съединението намира княз Александър Батенберг в резиденцията му край Варна. Той веднага заминава за Търново и на 8 септември издава манифест, с който приема и узаконява съединението на Княжество България и Източна Румелия.

Днес малко политици биха се решили против волята на всички Велики сили и дори без подкрепата на Русия да направят такова нещо, казва в запис от Златния фонд на БНР напусналият ни полк. Петко

Йотов, бивш директор на Националния военноисторически музей:

Подготовката на Съединението е била готова още през 1880 г. Но на този етап Русия казва, че ще стане провал, ще загине България, и този процес спира. Но през 1885 г. вече и Господ не е в състояние да го спре. Българският дух ври и кипи. Батенберг води преговори с английския двор, с Австро-Унгария, донякъде с Германия. Той до голяма степен подготвя Съединението в международен аспект и се съгласява против волята на Великите сили да го оглави.

Така 7 години след Освобождението българите се чувстват готови да се противопоставят на Великите сили и да поемат съдбата си в свои ръце. За този период те са успели да поставят основите на своята икономика, демократични институции и силна армия. България никога не е била по-единна, както в този момент. Съединението е подготвено от революционни комитети в Източна Румелия, подкрепено е от българското правителство и княз Александър Батенберг, политическите партии, народа.

Съединението е първият блестящ и може би неповторим по своята значимост урок на българщина, и за съжаление единственият акт на единение в мисли, чувства и дела, който по-късно се пропуска, разпада, т.е. пак показваме своите индивидуалности, казва в запис на полк. Петко Йотов.

С НЕЗАВИСИМОСТТА захвърляме последните духовни и юридически фесове

От стр. 1

Независимостта на България е обявена тържествено на 22 септември 1908 г. в църквата „Св. 40 мъченици“, а Княз Фердинанд I приема титлата цар на българите.

– Проф. Пантев, независими ли сме днес българите?

– Понятията „независимост“ и „демокрация“ в момента са подложени на една съмнителна смислова корозия. Независимост означава онова качество, при което се взема най-доброто и ползотворно решение. Независимостта не е самоцел, тя не е средство да се покаже колко си значим и да вземеш трагически решения. Поради това 1908 година отхвърляме последните духовни и юридически фесове, стоящи на главите ни в резултат на едно продължително многовековно и враждебно владичество. От там нататък България се появява като равнопоставена държава на европейската политическа карта, не само като географско понятие, но и като юридически равна и с влияние. Що се от-

нася до днешната ни независимост, трудно в наши дни се постига такава. Въпросът е до каква степен нашите съюзнически отношения в НАТО и ЕС не ни правят малко по-зависими, отколкото се чувстваме днес в Деня на независимостта.

– Имало ли е период в българската история, в който сме били наистина независими?

– Много малък е бил този период. Нека не забравяме, че едни от най-съдбоносните решения, които взимаме през 1912-13, присъединяването към Тристранния пакт, са взети в условие на независимост, което не означава, че сме взели правилните решения.

– **Независимостта.** Този ден не се е празнувал не само преди 10 ноември, не се е празнувал и преди 9 септември. Смята се, че 22 септември 1908 година вече е закономерен, естествен и продукт на нашите революционни движения, на априлци, на опълченци, на освободителната война и най-вече на Съединението. Той завършва с един юридически акт, който потвърждава нашите страдания, но

и ни дава място под небето на Европа. След 1908 г. до 1913 г. настъпва звездният миг на българската държава, която става най-значимата на Балканския полуостров. Без 3 март нямаше да се случи Съединението, нямаше да има какво да се съединява и нямаше да бъде възможно да се обяви независимост на една съществуваща държава през 1908 година.

Източник: delo.bg/history

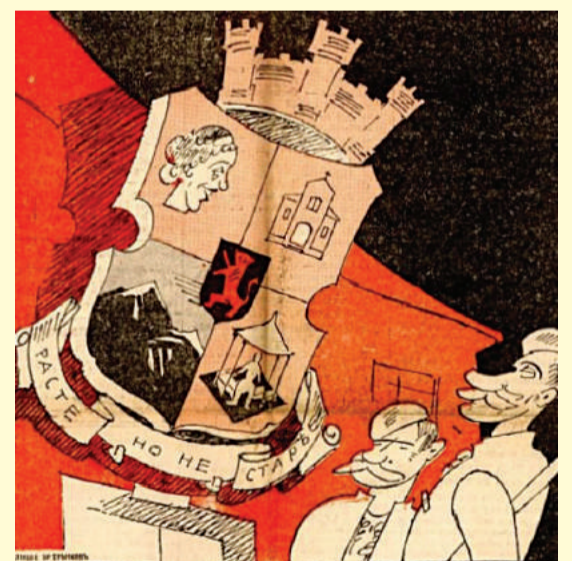

Честит празник, София!

На 17 септември, когато църквата почита паметта на светите мъченици София, Вяра, Надежда и Любов, се чества Денят на София.

Денят е обявен за празник на града с решение на Столичния общински съвет от 25 март 1992 г.

РАСТЕ, НО НЕ СТАРЕЕ

Карикатура във в. "Щурец" - 1937 г.

„Оти на софийския герб има изографисано женско?“

След Освобождението на България на преден план излиза и въпросът за определяне на столица. След сключването на Санстефанския мирен договор, княз Александър Дондуков-Корсаков, оглавяващ Временното руско управление на новоосвободената държава, установява седалището си в Пловдив.

На стр. 8

Ако руснаците в Крим са сепаратисти, какви са албанците в Косово?

Правителството на Радев заложил на чужди каузи и обявил Русия за държава-окупатор и в двата случая директивата за спорните позиции на българското МВНР идва от държавния глава Румен Радев, който пък се съобразява с директивата от Вашингтон.

Велизар Енчев

След като точно преди месец служебният външен министър поиска да ревизираме „червените линии“ в преговорите с Република Северна Македония и така вдигна „бялото знаме“ пред македонизма, сега Светлан Стоев вдигна „червен флаг“ на Русия.

В Киев българският външен министър сложи подписа си под декларацията на 46 държави, които обявиха Русия за „държава-окупатор заради анексирането през 2014 г. на Кримския полуостров“.

„Този форум е подходящото място да потвърдя още веднъж силната и традиционна подкрепа на България за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Украйна в международно признатите ѝ граници, включително териториалните води. Като черноморска страна ние сме загрижени от нарастващата милитаризация на региона...“, каза Стоев.

Нека разсеем илюзията, че служебният външен министър е самостоятелен играч в „македонския“ и „руския“ казуси. И в двата случая директивата за спорните позиции на българското МВНР идва от държавния глава Румен Радев, който пък се съобразява с директивата от Вашингтон.

Доказателство за това е президентската подкрепа за антируската инициатива „Три морета“, на която България стана домакин. Парадоксът тук е, че дори кабинетът на ГЕРБ не си позволи да иска това домакинство.

Докато през 2020 г. Румен Радев направи и невъзможното в Талин, за да дойдат „трите морета“ в София и то само 48 часа преди извънредните парламентарни избори на 11 юли т.г.

Ако изборите на 11 юли вече са история, „Трите морета“ тепърва ще правят история и то не от най-добрите.

Логично продължение на софийската среща на „Триморието“ е „Кримската платформа“.

Платформата не само обявява дипломатическа война на Москва, но и вини Русия за милитаризацията на Черно море. Последното е nonsens, тъй като

именно маневрите на ВМФ на НАТО милитаризират черноморските води, а не руският черноморски флот.

Може да се спори относно причинно-следствената връзка за милитаризирането на Черно море, за това кое е първичното – кокошката или яйцето. Но при всички случаи подобен спор ще възроди позоваването на прецедентното право.

Именно прецедентното право е съотносимо към едностранно обявената от косовските албанци „Независимост на Косово“ (2008) и към последвалата референдума в Крим „Кримска анексия“ (2014).

Ще прозвучи еретично в нечийи уши, но Русия не анексира Кримския полуостров. Полуостровът бе законно обединен с Руската федерация, като това стана, след като в Киев бе извършен държавен преврат с антируската насоченост. Именно това провокира референдума в Крим, при спазване на нормите на международното право.

Все повече са експертите по света, които смятат, че поради преврата през февруари 2014 г. Украйна преживя срив на държавността и народът на Крим имаше право да вземе независимо решение - да остане в Украйна или да се върне под юрисдикцията на Русия, още повече, че по това време Крим беше независим регион в рамките на Украйна.

И една историческа справка не е излишна: През 1774 г., с мирния договор между Русия и Турция в Кючук Кайнарджа (сега Кайнарджа в Силистренско) се обявява независимостта на Кримското ханство от Турция. През 1783 г. двете страни се споразумяват и Крим е присъединен към Руската империя. Десет години по-късно (с Яшкия договор) към Русия се присъединява северното Черноморие и се препотвърждава принадлежността на Крим към империята.

Украйна има отношение към Крим, благодарение на Съветския съюз и на украинския комунист Никита Сергеевич Хрущов, който през 1954 г. (в качеството си на генерален секретар на КПСС) еднолично предаде Кримския полуостров на Киев.

Югославският комунист Йосип Броз Тито (по народност хърватин) действа по подобен начин през 60-те години на 20 век. За да уязви сърбите и притъпи национализма на Белград, той даде на Косово статут на автономна област в рамките на Сърбия, но така стимулира албанския национализъм в областта.

След гражданската война в Югославия албанският национализъм победи сръбския си събрат и през 2008 г. парламентът в Прищина прие Декларация за независимост на Косово.

В декларацията изрично е посочено, че „държавният статут на Косово е специален случай, произлизащ от разпадането на Югославия, който не създава прецедент за някоя друга ситуация“...

С този пасаж косовските албанци искат да застраховат международната общност от други подобни сепаратистки действия. Ала именно на косовския прецедент (при това без референдум сред жителите на областта) се позовават руснаците в Крим при техния референдум през 2014 г.

Следвайки директивата на ЕС и САЩ, на 20 март 2008 г. България призна независимостта на Косово и откри посолство в Прищина. Това стана с решение на оглавяваното от Сергей Станишев правителство, само ден след съвместното заявление на България, Хърватия и Унгария.

Унгария имаше сериозен мотив за този акт: Будапеща призна едностранно провъзгласената държавност на Косово заради населената предимно с унгарци сръбска автономна област Войводина, с надеждата един ден унгарците в областта да последват примера на албанците в Косово.

Антисръбски настроената Хърватия също преследваше своя користна цел: Косово да се ампутира от Белград и Сърбия да се смали териториално.

Какъв бе интересът на България, освен да е дисциплиниран член на ЕС и НАТО?

По това време външният министър Ивайло Калфин гарантира, че „случаят Косово е уникален и не може да се приложи другаде по света“.

Е, оказа се, че може!

Кремъл и руснаците в Крим се възползваха от прецедента в Прищина и от преврата в Киев.

Поради сепаратизма на турците в Северен Кипър и каталунците и баските в Испания, Никозия и Мадрид не признават Косово като държава. Румъния също има резерви към Косово заради унгарското малцинство в Трансилвания.

Днес Станишев е евродепутат и шеф на Партията на европейските социалисти (ПЕС), а Калфин е високоставен чиновник на Европейския съюз. Поради този си статут двамата със сигурност подкрепят подписа на служебния външен министър Светлан Стоев под Кримската платформа, осъждаща Русия заради сепаратизма на кримските руснаци и отнемането на Крим от Украйна.

И двамата обаче подкрепиха албанския сепаратизъм в Косово и отнемането на областта от Сърбия.

Сега по пътя на Станишев и Калфин вървят президентът и неговият служебен външен министър.

И това е най-големият парадокс в българската политика и в народопсихологията ни.

Румен Радев спечели президентския вот през 2016-та с гласовете и на русофилите, но като президент води политика към Русия, която не може да се определи като приятелска.

Вече век филството и фобството в родната политика са бедствие, докарало ни серия от национални катастрофи, икономически погроми и демографски катаклизъм.

Слугинският манталитет на българския елит не е от вчера и за съжаление е хроничен, което обрича на тежко и продължително боледуване външната ни политика.

Питам се обаче дали едно служебно правителство може да си позволи външнополитически действия, прескачайки действащо Народно събрание и залагайки на чужди каузи?

Николай Малинов, Председател на ПП „Възраждане на Отечеството“:

От стр. 1

Служебното правителство продължава пагубната русофобска политика на България

ва системно и неотклонно се нарушават.

Президентът на Унгария, страна – членка на НАТО и ЕС, подложи на тежка критика украинските власти заради ограничаването на правата на унгарското малцинство, особено що се отнася до изучаването на унгарския език. За българския служебен външен министър обаче ограничаването на правата на българското малцинство не съществува. Не съществуват нито дискриминацията по отношение на българския език, нито опитите на Киевската власт да разбие монолитността на нашето малцинство чрез административни прекроявания. Единственото изречение, в което министър Стоев спомена българското малцинство, беше изречение, което осъжда присъединяването на Крим към Русия. Министърът сякаш поиска да въвлече българската диаспора във враждебната политика на България спрямо Русия.

Ще подмина въпроса доколко един служебен министър има морално право да дава „тежки“ изяв-

ния, които задълбочават изкопаната пропаст между България и Русия. Няма как обаче да подмина факта, че България пропусна поредния шанс да внесе светлина в жестоко помрачените взаимоотношения между двете братски страни.

Остава малката утеха, че България днес не се ангажира с Кримската платформа с по-високо ниво, например с участието на президент или на министър председател. Въпреки, че можеше да направи още една крачка – да изпрати само своя посланик, както направиха Гърция, Малта и Кипър.

За пореден път заявявам, че днешната българска външна политика, е не просто вредна, тя е пагубна за страната ни. Тази политика ни хвърля в обятията на авантюри, включително и военни. А България остро се нуждае самата тя и целият Черноморски регион да се превърнат в „Зона на мира“. А Мирът трябва да се превърне в крайъгълен камък на политиката на всяка партия, която истински обича България.

окупатор заради присъединяването през 2014 г. на Кримския полуостров заедно с град Севастопол.

Нашата страна бе представена от министъра на външните работи Светлан Стоев. Той бе сред учредителите на Международната кримска платформа.

***

Приемам без изненада, но с огорчение, начина, по който служебното правителство на България взе участие в тази среща. Без изненада, защото това правителство продължава утвърдената от десетилетия външна политика на България – едностранна, неотчитаща българските национални интереси, слугинска по отношение на агресивните евроатлантически приоритети и фобии, абсолютно чужда на хилядолетната цивилизационна близост между българския и руския народи. С огорчение, защото българският външен министър дори с едно изречение не показва, че в Украйна живеят стотици хиляди етнически българи, чиито пра-

ПАРАДИГМАТА, ГРАЖДАНСКИ КОНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ В УСЛОВИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Д-р Милка Йосифова - Почетен доцент на Академия за иновации и развитие и Управител на Сдружение „Европейски старт за изследване, противодействие и анализ на корупцията“ (ЕСИПАК)

Защо парадигма за обвързаността между гражданите като общество и българския конституционализъм? Защо темата е актуална за всеки български гражданин да участва в разискванията за свикване на Велико народно събрание (ВНС) и изработване на нова Конституция? Защо гражданите на българското общество е лишено от конституционни и законодателни ефективни права и инструменти да контролират и отзовават тези, които е избрала? Защо години наред нито един въпрос с обществен интерес не беше достатъчно важен за да бъде поставен на референдум? Защо...???

На 14 август 2020 г. българският премиер предложи свикване на ВНС, защото е настъпило „**Време за рестарт – време за решения**“, предлагайки:

- намаляване броя на депутатите от 240 на 120, а при ВНС народните представители да бъдат 280, вместо 400;

- разпускане на Висшия съдебен съвет и създаване на Съдебен съвет на съдиите и Съдебен съвет на прокурорите;

- намаляване мандатите на председателите на ВКС и ВАС, както и на главния прокурор от 7 на 5 години;

- въвеждане на инструмент на индивидуалната конституционна жалба.

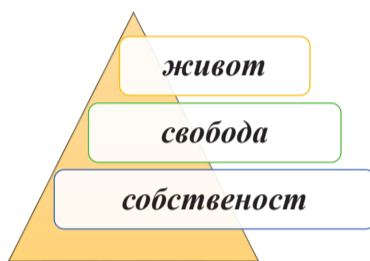
В изявлението има и едно ангажиращо обещание, че „когато настоящият парламент реши да се произведат избори за Велико народно събрание, ще се оттегля от поста министър-председател в същия ден“.

По своята същност, конституционализмът има за цел да предначертае и гарантира демокрацията чрез механизмите на баланс между държавната власт и правата и свободите на гражданите като общество. Като многоизмерно понятие, конституционализмът се обяснява от учените изследователи с различно определително съдържание. Най-разпространеното определение е „**съвкупност от техники за ограничаване на публичната власт**“. Това разбиране споделя Карл Й. Фридрих в своята книга „Constitutional government and democracy“ (Конституционно управление и демокрация). Конституционализмът се определя като идейно-политическо движение или управление, при което на преден план се извеждат идеи и ценности, разписани като правила и процедури за публичната власт. Държавата и нейното управление привличат вниманието на редица философи и учени още от древността, всичките допринесли за устоите на конституционализма до днес, а за да намерим отговорите на редица проблемни въпроси, нека накратко се обърнем към тях.

В началото на V в. пр. н. е. Платон прави задълбочени изследвания за демокрацията и темата за единството на държавата, като висше благо и голямо зло за това, което го разрушава. Развива тезата за гражданското възпитание на младото поколение и сплотяване на гражданското общество като същност с голямо значение. Аристотел също има своя значим принос за дефиницията на понятието държава, възприемайки я като „автархия“¹, която има висока цел и задължение **да осигури добър, справедлив и щастлив начин на живот на своите граждани**. Според Цицерон, държавата е общност от граждани, които се подчиняват на едни и същи закони, а според Бурхаарт, държавата се разглежда като произведение на изкуството. На Николо Макиавели е заслугата за изобретяване на самият термин за държавата, като политически статус, състояние на гражданите, отделяйки политиката от морала, като граждански морал. Макиавели пледира за възстановяване **достойнството и доблестта**, като демократични ценности на гражданско поведение и остава запомнен с всеизвест-

ната си реплика: „*Целта оправдава средствата*“. Произведението му „Владетелят“ и неговата доктрина за укрепване мощна и силната държава, са най-ценни и днес за демокрацията.

Невъзможно е в една статия да се засегнат всички учени, допринесли за развитието на държавата, а тя от своя страна за конституционализма, но не бива да се пропусне Томас Хобс, като основоположник на договорната теория за държавата – договор между владетеля и неговите подчинени, **като последните отчуждават цялата си власт в полза на владетеля**. Доброволният отказ на едно гражданско общество от власт, историята определя като консервативна интерпретация във вертикална плоскост. Заслужава да се отчете и голямата заслуга на Джон Лок за управлението, особено с трактата „За гражданското управление“ (1689), поставил началото на конституционното управление и по-късно наречен „*син на класовия компромис*“. Неговият принос е определен от историята като фундаментален с изведените три ценности, като критерии за легитимността на действията на публичната власт, а именно:

Задължително, имайки предвид зачестилите протести в България, при всяко правителство през последните повече от 30 години, трябва да отбележим, че именно Джон Лок формулира тезата за ограниченото управление, управлението чрез съгласие, като съгласие без бунт срещу властта, тъй нареченото гражданско право на съпротива срещу властта. Още една заслуга се признава на Лок, като основоположник на доктрината за разделението на властите на законодателна, изпълнителна и федерална власт.

Ценностите на Лок се възприемат от Томас Джеферсън, който заменя последната ценност за собствеността със **стремеж за щастие и възможност за самореализиране**, намерили място в американската Декларация за независимостта от 1776 г. Авторът на „Духът на законите“ – Шарл-Луи Монтескьо, е признат учен и основоположник на учението за разделение на властите² на законодателна, изпълнителна и съдебна, която форма се запазва и днес в Българските конституции. Въпреки това, трудно се възприема от представителите на обществото днес написаното от Монтескьо, че трябва да бъдат организирани така, че „**една власт да възпира друга**“. Днес, тази гледна точка, може да се възприеме като начин да се гарантира индивидуалната свобода. До голяма степен легитимността на властта в представителните демокрации зависи от това, дали тя спазва конституционно определените й правомощия. Тоест, гражданите да имат гаранция за това, че който и да е на власт, ще се придържа към този набор от конституционни и законови правила.

Съгласно Българската Конституция от 1947 г., „**цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа**“. Дословно същият текст се съдържа и в чл. 2, ал.1 в Конституцията от 1971 г. при условията, че Република България е демократична, парламентарна и правова държава. Съществени ограничителни промени за гражданите и обществото внася Конституцията от 1991 г., където в чл. 1, ал. 2 е взета само първата част от текста на предишните Конституции, т.е. че **цялата власт произтича от народа**, като е добавено, че това конституционно правило се отнася само за „**цялата държавна власт**“, която може да произтича от народа. В чл. 8 от КРБ се пояснява, че държавната власт се разделя на законодателна, изпълнителна и съдебна. За разлика от предишните две консти-

туции, в настоящата е отпаднала втората част от изречението, т.е. че тази „**власт принадлежи на народа**“, което ще обсъдим по-късно за последствията от липсата в Конституцията от 1991 г. на текста, че **властта принадлежи на народа**. За целта следва отново да се върнем към разделението на властите според Джон Лок и Шарл Монтескьо. Двамата мислители, в епохата на буржоазни революции възприемат, че властта има политическо разделение. Великолепна политическа, човешка и житейска прозорливост, установена преди два века и половина (по-точно преди 244 г.), намира реално и видимо отражение днес, за да отговори на въпроса, как законодателната власт допуска, и се е поставила да бъде под пълно подчинение и подвластие на изпълнителната власт. Срещу това приверждане на законодателната власт в подчинение на изпълнителната власт, Лок и Монтескьо пледират за създаване на още една власт - **политическа власт на гражданското общество, на гражданите**, т.е. четвърта власт:

Разделението на властите има една единствена цел-равнопоставеност между властите, която да се съблюдава и контролира от съдебната власт, изхождайки от позициите на естественоправната школа, която застъпва тезата, **че няма ли закон, няма и свобода, защото законът е израз и гаранция за свободата**.

На практика, тази четвърта власт е реалност за Швейцария, чрез своя уникален модел за съчетаване на двата принципа, с ясно изразено предимство на пряката демокрация. Модел, за който често учените и гражданите обсъждат и говорят като цивилизована, справедлива и демократична необходимост, която нито една политическа сила когато е на власт, не намира воля да реализира.

Според Монтескьо, ако някое лице или учреждение получи единовластие върху закона, **лесно се превръща в тиранин**, затова са необходими няколко „титуляра“. Разделението на властите в политически аспект трябва да води до **повишаване благосъстоянието и свободата на гражданите, и реалната им възможност да участват равнопоставено в управлението**. Когато този баланс се наруши, гражданите имат единствената възможност да го изразят с протести, ако в конституцията липсва текст и процедура, че властта принадлежи на народа.

Търновската конституция (1879 г.) също се основава за времето си на съвременен демократичен български конституционализъм, който има дълбоки и здрави устои, положени още в епохата на националното Възраждане. Тя е първият български основен закон – възродил България за нов политически живот, проправил пътя ѝ към модерна европейска държавност и просвещение. Конституцията не оповестява кои и колко са тези власти, но въвежда тяхното задължително разделение. За демократичността на Конституцията говори въвеждането политически плурализъм, свобода на печата, мисълта и словото, но се въздържа да обяви, че властта принадлежи на народа.

Конституцията от 1947 г. поставя началото си в този дух, без да я извежда като отделна гражданска власт, но ѝ вмениява правомощия, че **властта принадлежи на народа**. В Конституцията от 1971 г. се запазва това гражданско право. През 1990 г. Конституцията въвежда две промени в общественно-политическото устройство на страната, но запазва принципа, че „**В Република България цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа**“.

¹ „автархия“ – самозадоволяваща се общност

² Шарл-Луи Монтескьо – „За държавното устройство на Англия“, книга 11, глава 6.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕЛИГИОЗНИЯ ТУРИЗЪМ

**Ивайло Чавдаров Петров – докторант
в катедра „Култура, историческо наследство и
туризъм“ при УниБИТ**

Още в началото на това изследване е необходимо да се посочи разликата между поклоннически и религиозен туризъм. Поклонническият туризъм включва участието само на хора с определено вероизповедание, които посещават съответните свещени места с цел извършването на точно определени ритуали. При религиозния туризъм участниците в конкретното туристическо посещение включват посещение или посещения на свети места не само на една конфесия, като не е задължително да се спазват и извършват религиозни ритуали обреди и действия. При религиозния туризъм има и елементи на развлечение, отдих и релакс.

Религиозният туризъм играе важна роля в системата на международния и вътрешния туризъм. Туристите отиват не само на поклонение и разглеждане на забележителности и на свети места, както и на религиозни центрове. Те се стремят да участват в религиозни церемонии, да се молят и да правят пожертвования. Участниците получават също и културно-просветни знания. Религията влияе върху формирането на самосъзнание и стереотипи на поведението на хората. Тя действа като елемент от социалната система и в много случаи се явява един от най-важните неини компоненти. Това е особено характерно за съвременната постсоциалистическа България, където е много важно да се засили процесът на обединение на религията, науката колтурата и изкуството в борбата за високи морални идеали, културни и духовни ценности. Актуалността на концепцията се крие във факта, че на настоящия етап ролята на Българската православна църква в обединението на православните народи, които са разделени през последните десетилетия, трябва значително да се увеличи. В тази светлина ролята на религиозния туризъм трудно

може да бъде подценена. Той се развива на фона на положителната динамика на цялата туристическа индустрия в държавата.

Най-важните компоненти на религиозния туризъм са екскурзионният и поклонническият туризъм. В първия случай, туристите се интересуват основно от екскурзии с посещения на манастири, храмове, музеи и изложби. Освен това тези туристи могат или не могат да бъдат привърженици на религията, обектите, които посещават, а също така могат да бъдат обикновено нерелигиозни хора. Трябва да се отбележи, че религиозните теми доста често са компонент на комбинирания обиколки с културна и познавателна насоченост. Поклонниците се интересуват от пряко участие в религиозни култове. Социално-психологическата основа на поклонническият туризъм е по-тясна от религиозната. Поклонниците изповядват главно религията на чиито свети места идват да се поклонят. Религиозните туристи и на първо място поклонниците предприемат пътуване, когато имат нужда да направят нещо повече от обикновени култови действия в условията на обичайната си среда на живот. Хората ходят на пътувания до свети места с различни мотиви: да се молят, да решават лични проблеми, да намерят подходяща религия, духовно училище и ценностна система, да се запознаят с културното наследство на страната.

Обектите на атракция за религиозните туристи са свети места и центрове на религиите. Екскурзии там може да се дължат на култови актове, празници, фестивали, които се провеждат в определени периоди от годината. На българския туристически пазар вече са се сформирали фирми, които се занимават с практическа организация на пътувания за поклонници и екскурзоводи и са специализирани в

предоставянето на туристически услуги до места с религиозни светилища.

Необходимо е да се идентифицират основните тенденции и перспективи за развитието на религиозния туризъм в нашата страна въз основа на икономически, социални, етнокултурни и етно-религиозни характеристики, като се използва примера на Българската православна църква.

В този смисъл могат да бъдат определени следните основни задачи:

- разкриване на същността на основните понятия, определения и термини;

- изследване на теоретичните основи на религиозния туризъм;

- провеждане на ретроспективен анализ на условията, формирали разпространението на православието на всеки исторически етап от социално-икономическото развитие; формирането на религиозни центрове на Българската православна църква;

- фиксиране на характеристики на съвременната област на православната вяра с описание на духовни центрове и маршрути на поклонение и религиозен туризъм;

- идентифициране на икономическия характер на туристическото предложение в областта на религиозния туризъм;

- анализиране на потенциала на религиозния туризъм;

- проучване на проблемите и правните основи на развитието на изследвания вид туризъм в България;

- анализиране на териториалната диференциация на духовните центрове на Българската православна църква и хотелиерството за групирането на субектите на Република България с цел идентифициране на перспективите за развитие на религиозния туризъм въз основа на съществуващите съоръжения за колективно настаняване;

- идентифициране на особеностите на практическата организация на пътуванията в религиозния туризъм на православната църква;

- определяне основните исторически етапи от разпространението на православието на територията на нашата страна;

- разработване на предложения и препоръки за оптимизиране на дейността на Българската православна църква на държавните агенции и туристическите предприятия за развитие на религиозния туризъм.

Религиозният туризъм има голямо емоционално въздействие върху човека. След поклоннически пътувания много хора се връщат преобразени, разрешават някои от житейските си проблеми, отпочинали и в добро душевно състояние.

За специалистите в туристическата индустрия е изключително важно не само да имат уменията за практическа организация на религиозни туристически пътувания, но и да имат ясна представа какво е религия, какви мотиви насърчават хората да отидат на поклонение или на екскурзия до свети места. Тези знания ще ни помогнат да разберем по-добре нуждите на туристите при създаването и популяризирането на туристически продукт и услуга, да се подчертаят целевите пазарни сегменти и др. Необходимо е също така да се знае географията на религиозните центрове и видовете обвързвания с тях. Това определя характеристиките на екологичната адаптация и възможностите за използване на земята за такива центрове които в много случаи дават положителни примери за управление. Опитът показва, че работещите в туризма не винаги са добре информирани не само за чуждестранните, но и за българските свети места.

Епохите се променят, идеологиите се сричат. Останали без морални грижи от властите, хората се обръщат към духовно търсене, което често ги води до църква. Религията, дълбоко проникваща в обществения живот, отваря нови хоризонти за туристическите потоци. В света има много различни религии, вся-

ка от които има своя собствена история и има безброй паметници и забележителности.

Отправната точка на възрождането на Българската православна църква в съвременната история се счита за датата на честването на хилядолетието на Кръщението на българския народ. В общество, в което са очертани процесите на преоценка на предишните ценности, силно се проявява жаждата за духовност и жаждата за познание на историята на православието.

Перспективите за развитие на религиозния туризъм са очевидни, тъй като подобни пътувания могат да представляват интерес за широк кръг потребители. Истинският вярващ, отивайки на религиозна обиколка, се стреми да се доближи до Бог, за него е важен духовният момент. Обикновените туристи, които извършват религиозни пътувания, преследват културни и образователни цели, а религиозният туризъм позволява на светските хора да се присъединят към духовните ценности, да научат нещо ново за религията, историята и културата на България и да разширят своя кръгзор. Следователно търсенето на религиозни обиколки се увеличава и поради това се появяват фирми, специализирани в организирането на пътувания в сътрудничество с Църквата. Църквата, от своя страна, отчитайки хуманитарната ориентация на туризма, по всякакъв начин помага в развитието на тази област на туристическия бизнес.

В момента българското население има нарастваща нужда от духовни ценности, повияен интерес към паметниците на религиозната култура, църковния живот, по-специално манастирите, които са се превърнали във важни центрове на духовно възрождане.

Религията, прониквайки все по-дълбоко в социалните отношения, отваря нови хоризонти за туристически обмен.

(Следва в бр. 10)

 <p>www.kvantov-prehod.org</p> <p>Проектант на символа на вестника художник-хералдик Христо Танев</p>	<p>Основател: акад. Атанас Панчев</p>		<p>Издателска къща „Новата цивилизация“ ЕООД, София</p> <p>Първа Инвестиционна Банка АД, гр. София IBAN: BG13FINV91501016554266 BIC KOD: FINVBG5F</p> <p>Отдел Разпространение и абонамент: 0888 69 33 59 Атанас Ралчев Панчев (за пощенски услуги)</p>
	<p>Главен редактор Петър Петров</p> <p>Редакционен колектив: Желяз Христов Лиана Фероли</p> <p>Автор на главата на вестника: Галина Фероли</p>	<p>Адрес на редакцията: 1172 София жк „Дианабад“ ул. „Никола Габровски“ №1 Хотел „Диана-1“, ет. 6, ап. 62</p> <p>Тел.: 0893/ 83 84 97; 0887/08 19 59</p> <p>e-mail: kvantov_prehod@dir.bg ISSN 1312-7063</p>	

Уведомяваме читателите, че за непоръчани статии и материали хонорари не се изплащат.

Честит празник, София!

След подписването на Берлинския договор обаче, Източна Румелия, чийто главен град е Пловдив, е обявена за васална на Турция. Това принуждава князът да се премести в София. Така градът де факто става политически и административен център на България, но не и де юре. Едва при приемането на Конституцията във Великото народно събрание в Търново на 22 март (3 април) 1879 г. с пълно единодушие е взето решение - за столица на България е обявена София.

Фотография – Николай Горинев

Отбелязването на Деня на София претърпява няколко промени през годините от 1879 г. насам. На 3 април 1979 г., по повод столетишнината от обявяването на София за столица, Министерският съвет обявява тази дата за Ден на София. На 25 март 1992 г. Столичният общински съвет решава окончателно за празник на София да се утвърди 17 септември, когато църквата почита паметта на светите мъченици София, Вяра, Надежда и Любов.

Години след Освобождението столицата ни няма свой герб. През 1900 г. България е поканена да участва в Световното изложение в Париж, но организаторите изискват от всяка страна участничка да предостави герба на главния си град. Комисията по украсата на българския павилион в Париж възлага на своя член проф. Иван Мърквичка, заедно с Вацлав Добруски - археолог и преподавател, първият директор на Археологическия музей, да проучат въпроса със създаване на герб на София. Задачата по изготвянето му е поверена на младия художник, един от най-талантливите ученици на проф. Мърквичка - Харалампи Тачев.

Още в онези години столичният герб предизвиква много шеги, закачки и коментари. Днес, по случай празника, ще ви разкажем един виц, публикуван във вестник „Щурец“ през 1937 г. Той звучи болезнено актуално, особено по време на избори. Тема за размисъл в щипка пиперлив хумор от миналото:

- Нане Вуте бре, оти на софийския герб има изографисано женско?
- Оти София е женско и, демек, малко е шавлива у изборните работи.
- Ами оти има и църква?
- Да има де да се покайват кметовете що беха я оставили у калищаци и боклуци.
- А Черни връх оти и него са изписали?
- Демек, сака да каже, че софиянци искат чак до там общината да им прекара бордюри и паваж.
- Ами голио човек що значи?
- Значи, че ако данъците по благоустройството не се разхвърлят с някой заем на 20 поколения - сите софиянци че оголеят.

А ето и разказа от първо лице на Харалампи Тачев за създаването на столичния герб пред вестник „Развигор“, март 1937 г.:

„Поводът да се снабди и София с герб бе Всемирното изложение в Париж през 1900 г., в което взе участие и България.

Екзекутивният комитет при това изложение поиска и от нашата столица да представи един екземпляр от герба си, който да се постави в тамошната тържествена зала.

София не притежаваше никакъв герб. Тогава кмет на града бе г-н Христо Г. Попов. Набързо той повика г-н Иван Мърквичка - директор на Рисувалното училище, г-н Вацлав Добруски - директор на Археологическия музей, и мен.

Събрахме материал в свръзка с историята на града и се възложи на мен да изработя герба.

Установих формата на щита, разделих го на 4 полета (cartelé - geviert), като запазих горните два полета (шефското място) за тези сюжети, които биха изказали името на града; а долните две - за другите сюжети, характерни за града.

В горното дясно поле (В гербовете страните лява и дясна се смятат като у човека) поставих образа на Ulpia Serdica - зает от една антична монета, за да подсказе старото име на София - Сердика; в горното ляво поле поставих църквата Св. София, от която столицата е добила сегашното си име; в долното дясно поле - Витоша, вековният свидетел на исторически събития под полите ѝ; в долното ляво — златен балдахин, под който е изобразена статуята на Apollo Medicus - като персонификация на минералните извори в и около София. И този сюжет е зает от една антична монета.

По това време, когато работих герба, г-н Добруски ми показа едно медалионче, намерено при разкопките на Трапезица - В. Търново. На него бе изобразен един лъв в скачащо положение и едно малко лъвче под него - върху червен емайл. Взех големия лъв и го поставих върху отделно щитче, което сложих в средината на общия щит - в сърдцевината (dans l'abîme), както се изразяват хералдичите. Този мотив послужи и да подчертае факта, че София е приемница на старата столица В. Търново.

Над щита поставих зидова корона (Couronne murale - Wandkrone), каквато имат право да носят само градските гербове.

Проектът на Тачев за герб

Самите бои (емалите) са положени в зависимост от сюжетите. Тези, които са изобразени като металически, напр. Ulpia Serdica и Apollo Medicus, са сложени върху цветен емайл, Serdica върху червен, а Apollo върху син; а тези, които са изобразени в бои, поставени са върху металически фондове

(Св. София - червена върху златен фонд и Витоша - зелен върху сребърен фонд) - както го изисква хералдическото правило.

Така беше приготвен гербът на нашата столица. Княз Фердинанд, сам голям познавач на хералдичното изкуство, го много хареса и утвърди. От него се направи копие и се изпрати в Париж. По този начин и София се нареди между другите европейски столици.

Девизът „Расте, но не старее“ е поставен през времето, когато е бил кмет покойният Ради В. Радев. Подсказан му е бил от девиза на Парижкия герб, който е: „Fluctuat nec mergitur“ („Плава, но не потъва“). Отначало девизът на столичния герб е бил „Расте, не старее“, но като забелязали, че буквите са 13 - веднага прибавят думата „но“ и буквите стават 15. В едни специални общински покани, върху които луксозно е отпечатан столичният герб, е поставен същият девиз на латински език: „Crescit, sed non benescit“.

А двата стръка с лаврови листа, по един от дясно и ляво на герба, са вмъкнати през кметуването на г-н ген. Владимир Вазов и изразяват младост, постоянство и успех.“

Източник: <https://impressio.dir.bg/>
Снимки: „Изгубената България“

От стр. 1

Проф. д-р Боян Дуранкев:

Има ли ум и мъдрост в тази страна? САЩ търпи фиаско в Афганистан; демокрацията - в България

Второто служебно правителство на Радев редовно дава пробойни и прави съмнителни заменки на хора в управлението.

Трите „партии на протеста“ са като орел, рак и щука. С намаляващ потенциал.

Двете БСП-та (на Нинова и на различните) не могат да се понасят.

БСП вдига рейтинг, Радев - смъква. Гешев проговори, но не каза нищо.

ББ се разхожда по селски мегдани и брои хора и дамаджани.

АД си седи на морето - ни лук ял, ни лук мирисал. ДП си е сложил шапка невидимка.

ХМ намали обиколките из любимите ѝ министерства.

ДПС се държи културно и източно цивилизовано.

Царят на мълчанието Иван Костов каза сега нещата, които можеше да каже и по време на своето властване.

Законът Магнитски нервира с право Европейската комисия.

Пандемията пак настъпва, заведенията са пълни.

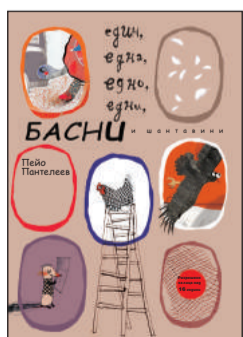
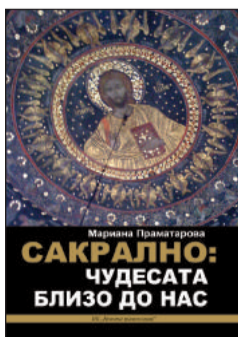
Служебният външен министър гони Русия от Крим, българите замениха руснаците по курортите на Черно Море.

Цените уверено вървят нагоре, банковите такси - още по-бързо.

Все повече изглежда че наблюдаваме титаничен сблъсък на различни олигархични групировки.

Някои ще спечелят, гражданите ще загубят. Има ли ум и мъдрост в тази страна???

ИК „НОВАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ“ • НОВИ КНИГИ

Книгите могат да бъдат закупени от верига книжарници „Хеликон“, „Сиела“, „Колхида“, „Бард“, „Белканто“, „Нанси“, „Паола“, „Букспойнт“, „Български книжници“, „Нова епоха“, „Елдрид“, „Книжарницата“ и „Малкият принц“, както и от книжните борси „Болид“ и „Искър“. Книгите можете да поръчате и в нашия интернет магазин: www.kvantov-prehod.org и да бъдат доставени с куриер на посочен от вас адрес.